ZAKON O VOLONTIRANJU

(„Službeni glasnik RS“, broj 36/10)

OVAJ ZAKON JE U PRIMENI OD 6. DECEMBRA 2010. GODINE

I. OSNOVNE ODREDBE

1. Predmet

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se osnovni pojmovi u vezi sa volontiranjem, načela volontiranja, ugovor o volontiranju, prava i obaveze volontera i organizatora volontiranja i nadzor nad primenom ovog zakona.

Svi pojmovi koji se koriste u ovom zakonu u muškom rodu obuhvataju iste pojmove i u ženskom rodu u skladu sa zakonom.

2. Značenje pojmova

Član 2.

Volontiranje, u smislu ovog zakona, jeste organizovano dobrovoljno pružanje usluge ili obavljanje aktivnosti od opšteg interesa, za opšte dobro ili za dobro drugog lica, bez isplate novčane naknade ili potraživanja druge imovinske koristi, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Dugoročno volontiranje jeste volontiranje koje traje duže od 10 časova nedeljno, najmanje tri meseca bez prekida.

Odredbe ovog zakona primenjuju se na kratkoročno i dugoročno volontiranje.

Član 3.

Volontiranjem, u smislu ovog zakona, ne smatra se:

1. vreme provedeno na stručnom osposobljavanju i usavršavanju ili na praktičnom radu bez zasnivanja radnog odnosa, u skladu sa zakonom;
2. rad van radnog odnosa, u skladu sa zakonom;
3. obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedno lice dužno da pruži drugom licu, u skladu sa zakonom i drugim propisom;
4. izvršavanje sudskih, prekršajnih i drugih odluka nadležnih organa;
5. obavljanje usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u porodičnim, prijateljskim ili

susedskim odnosima;
6) obavljanje poslova Crvenog krsta Srbije koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka u skladu sa zakonom i drugim propisom;
7) obavljanje poslova i aktivnosti u političkim strankama, sindikatima i drugim udruženjima, koji su vezani za ostvarivanje ciljeva i zadataka tih organizacija, odnosno udruženja od strane njihovih članova, u skladu sa statutom;
8) obavljanje „ad hoc" aktivnosti od opšteg interesa, za opšte dobro ili za dobro trećeg lica, koje ne traju duže od 10 časova nedeljno, najduže 30 dana bez prekida ili sa prekidima, u toku kalendarske godine.

Član 4.

Volonter može biti domaće ili strano fizičko lice, u skladu sa ovim zakonom.

Organizator volontiranja može biti pravno lice čiji osnovni cilj, u skladu sa osnivačkim aktom, nije sticanje dobiti.

Izuzetno, organizator volontiranja može biti privredno društvo i javno preduzeće, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Državni organ, organ autonomne pokrajine, organ jedinice lokalne samouprave i organ mesne zajednice mogu biti organizatori volontiranja u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Korisnik volontiranja može biti fizičko lice, pravno lice čiji osnovni cilj nije sticanje dobiti ili organizator volontiranja čiji osnovni cilj nije sticanje dobiti.

II. NAČELA VOLONTIRANJA

1. Načelo solidarnosti i promovisanja volontiranja

Član 5.

Volontiranje se promoviše kao aktivnost od interesa za Republiku Srbiju, odnosno od javnog interesa, kojom se doprinosi aktivnom uključivanju građana u društvene procese i razvoju humanijeg i ravnopravnijeg demokratskog društva jednakih mogućnosti, kao i poboljšanju kvaliteta života građana.

2. Načelo zabrane diskriminacije

Član 6.

Zabranjeno je svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje organizatora volontiranja prema volonterima koje predstavlja diskriminaciju u skladu sa zakonom, osim ako drukčije ne proizlazi iz prirode volonterske aktivnosti, mogućnosti samog volontera ili ako nije drukčije određeno ovim zakonom.

Organizator volontiranja i volonter dužni su da postupaju prema fizičkim licima – korisnicima volontiranja u skladu sa načelom iz stava 1. ovog člana.

3. Načelo zaštite korisnika volontiranja

Član 7.

Organizator volontiranja dužan je da obezbedi da se obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti vrši na način kojim se štiti lični integritet i interes korisnika volontiranja.

4. Načelo zabrane zloupotrebe volontiranja

Član 8.

Zabranjeno je organizovanje volontiranja u cilju sticanja dobiti.

Zabranjeno je volontiranje kojim se zamenjuje rad koji obavljaju lica u skladu sa propisima o radu.

5. Načelo zaštite omladine

Član 9.

Na maloletne volontere i lica između navršene 18. i 21. godine života pri obavljanju volontiranja primenjuju se propisi koji se odnose na zaštitu ovih lica na radu.

6. Načelo besplatnosti volontiranja

Član 10.

Volonter nema pravo na novčanu naknadu ili drugu imovinsku korist za volontiranje.

Novčanom naknadom ili imovinskom koristi za volontera ne smatra se naknada troškova volontiranja, i to za:

1. radnu odeću i sredstva i opremu za ličnu zaštitu volontera;
2. putovanja, smeštaj i ishranu volontera i drugih troškova koji nastanu u vezi sa izvršavanjem volonterskih usluga i aktivnosti;
3. lekarske preglede obezbeđene za potrebe volontiranja;
4. obuke za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti;
5. premije osiguranja isplaćene za slučaj povrede ili profesionalne bolesti tokom volontiranja, odnosno novčane naknade u svrhu osiguranja od odgovornosti za štetu nastalu kod organizatora volontiranja ili trećeg lica.
6. isplatu džeparca, kod dugoročnog volontiranja, čiji mesečni iznos ne može biti veći od 30% od neto iznosa minimalne mesečne zarade za puno radno vreme u Republici Srbiji.

Isplata džeparca utvrđuje se ugovorom o volontiranju.

III. USLOVI ZA VOLONTIRANJE

Član 11.

Volontiranje može da obavlja lice koje ima najmanje 15 godina života.

Lice mlađe od 18 godina života može da volontira uz pismenu saglasnost roditelja ili staratelja.

Lice mlađe od 15 godina života može biti uključeno u obavljanje vaspitno-obrazovnih volonterskih aktivnosti, u skladu sa propisima o obrazovanju i vaspitanju i ratifikovanim međunarodnim konvencijama.

Volonteri ne mogu raditi na poslovima koji su opasni za život i zdravlje ili se obavljaju u uslovima opasnim za život i zdravlje.

Član 12.

Ako su korisnici volontiranja deca, osobe sa invaliditetom, stara lica, lica kojima je neophodna pomoć i nega drugog lica, bolesne osobe ili osobe koje su potpuno ili delimično lišene poslovne sposobnosti organizator volontiranja dužan je da postupa sa posebnom pažnjom prilikom izbora i obuke volontera.

Volontiranje sa korisnicima iz stava 1. ovog člana ne može da obavlja:

1) lice kojem je izrečena mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja na slobodi ili obaveznog lečenja narkomana ili alkoholičara ili zabrane vršenja poziva, delatnosti i dužnosti, koja je u vezi sa delatnošću volontiranja;
2) pravosnažno osuđeno lice za krivično delo protiv života i tela, protiv sloboda i prava čoveka i građanina, protiv polne slobode, protiv braka i porodice, protiv zdravlja ljudi;
3) lice koje je u potpunosti ili delimično lišeno poslovne sposobnosti;
4) lice koje je u potpunosti ili delimično lišeno roditeljskog prava i lice prema kome su izrečene mere zbog nasilja u porodici.

Član 13.

Strani državljanin i lice bez državljanstva ima pravo da volontira u Republici Srbiji u skladu sa zakonom i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

IV. USLOVI ZA PRIVREDNA DRUŠTVA I JAVNA PREDUZEĆA ZA ORGANIZOVANJE VOLONTIRANJA

Član 14.

Privredno društvo, odnosno javno preduzeće može da bude organizator volontiranja u skladu sa ovim zakonom, ako:

1) organizuje volontiranje za opšte dobro, odnosno dobro drugog lica na poslovima van delatnosti privrednog društva, odnosno javnog preduzeća;
2) se obavljanjem volonterskih usluga i aktivnosti ne stiče dobit;
3) volontiranje ne zamenjuje rad zaposlenih i drugih radno angažovanih lica u privrednom društvu, odnosno javnom preduzeću.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana dužno je da pribavi saglasnost ministarstva nadležnog za rad (u daljem tekstu: ministarstvo) na program volontiranja.

Program volontiranja, naročito, sadrži podatke o organizatoru i korisniku volontiranja, mestu obavljanja i trajanje volontiranja, planirani broj volontera, opis volonterskih usluga i aktivnosti, podatke o osposobljavanju za volontere.

Pravno lice iz stava 1. ovog člana dužno je da ministarstvu uz program volontiranja dostavi izvod iz registra privrednih subjekata i pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova, a na zahtev ministarstva i drugu dokumentaciju kojom se dokazuje da se volontiranje obavlja u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Ministarstvo je dužno da u roku od 15 dana od dana prijema programa volontiranja, odnosno dopune dokumentacije odluči o davanju ili odbijanju saglasnosti na program volontiranja.

V. UGOVOR O VOLONTIRANJU

Član 15.

Volontiranje se obavlja na osnovu ugovora o volontiranju.

Ugovor o volontiranju zaključuju organizator volontiranja i volonter.

Ugovor o volontiranju obavezno se zaključuje u pisanom obliku:

1. kod dugoročnog volontiranja;
2. sa maloletnim volonterom;
3. sa stranim državljaninom i licem bez državljanstva;
4. sa državljaninom Republike Srbije koji volontira u inostranstvu, ako organizator volontiranja ima sedište u Republici Srbiji;
5. ako su korisnici volontiranja lica iz člana 12. ovog zakona;
6. na zahtev volontera, organizatora volontiranja ili korisnika volontiranja.

Član 16.

Ugovor o dugoročnom volontiranju koji se zaključi sa stranim državljaninom i licem bez državljanstva smatra se dokazom o opravdanosti privremenog boravka, u skladu sa zakonom kojim se uređuje kretanje i boravak stranaca.

Član 17.

Volontiranjem u skladu sa ovim zakonom ne gube se prava po osnovu nezaposlenosti.

Član 18.

Ugovor o volontiranju, naročito, sadrži:

1. ime i prezime volontera, mesto njegovog prebivališta, odnosno boravišta;
2. naziv i sedište organizatora volontiranja;
3. podatke o korisniku volontiranja;
4. podatke o mestu i trajanju volontiranja;
5. opis volonterskih usluga ili aktivnosti;
6. podatke o osposobljavanju za volontiranje;
7. troškove volontiranja i način njihove naknade;

8) druga prava i obaveze volontera, organizatora volontiranja ili korisnika volontiranja.

Organizator volontiranja dužan je da od volontera, pre zaključivanja ugovora o volontiranju iz člana 15. stav 1. tačka 5) ovog zakona, pribavi potvrdu nadležnog organa da kod volontera ne postoje smetnje iz člana 12. ovog zakona.

Potvrda iz stava 2. ovog člana ne može da bude starija od šest meseci.

Član 19.

Ugovor o volontiranju prestaje:

1) istekom vremena na koji je zaključen ili ispunjenjem ugovorne obaveze;
2) sporazumom ugovornih strana;
3) jednostranim raskidom ugovora;
4) danom pravosnažnosti odluke o nastupanju smetnje iz člana 12. ovog zakona;
5) kada se roditelj ili staratelj maloletnog lica ne saglasi sa nastavkom volontiranja;
6) u drugim slučajevima određenim ugovorom o volontiranju.

Član 20.

Volonter može u svako doba da raskine ugovor o volontiranju na način propisan za njegovo zaključivanje, bez obaveze da za to navede razlog.

Organizator volontiranja može da raskine ugovor o volontiranju:

1) kad prestane potreba za volontiranjem;
2) ako ne može da obezbedi uslove za dalje volontiranje;
3) ako volonter ne ispunjava ugovorene obaveze;
4) ako volonter svojim aktivnostima ugrožava korisnika volontiranja;
5) u drugim slučajevima određenim ugovorom o volontiranju.

VI. PRAVA I OBAVEZE VOLONTERA I OBAVEZE ORGANIZATORA VOLONTIRANJA

1. Prava volontera

Član 21.

Volonter ima pravo:

1) da bude upoznat sa uslovima volontiranja, uslugama i aktivnostima koje će obavljati, pravima koja mu pripadaju na osnovu ovog zakona, drugih propisa i opštih akata organizatora volontiranja;
2) da u pisanom obliku, na svoj zahtev, dobije opis volonterske usluge ili aktivnosti;
3) da bude upoznat sa kodeksom ponašanja, odnosno etičkim pravilima ponašanja koja su propisana u delatnostima u kojima se obavlja volontiranje;
4) na odgovarajuće osposobljavanje, ako je takvo osposobljavanje potrebno za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti;
5) na stručnu pomoć i podršku tokom volontiranja;
6) na naknadu ugovorenih troškova nastalih u vezi sa volontiranjem;
7) na bezbedne i zdrave uslove rada i sredstva i opremu za ličnu zaštitu, u skladu sa

prirodom volonterskih usluga i aktivnosti koje obavlja;
8) da se upozna sa opasnostima i štetnostima koja su u vezi sa volonterskim uslugama i aktivnostima koje obavlja;
9) na odmor u toku volontiranja i dnevni odmor, u ugovorenom trajanju;
10) na zaštitu privatnosti i ličnih podataka;
11) da bude konsultovan pri odlučivanju o načinu obavljanja volonterske usluge i aktivnosti;
12) druga prava određena ovim zakonom i ugovorom o volontiranju.

2. Obaveze volontera

Član 22.

Volonter je dužan da:

1) volontira u skladu sa zakonom, ugovorom o volontiranju i uputstvima organizatora volontiranja;
2) pruža usluge lično i neposredno u skladu sa pravilima struke i profesionalne etike, kada pružanje usluge zahteva stručna znanja;
3) pruža usluge nepristrasno, bez obzira na lična svojstva korisnika;
4) obavesti organizatora volontiranja o bitnim okolnostima koje utiču ili bi mogle da utiču na obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti ili koje ugrožavaju njegov život ili zdravlje, odnosno život ili zdravlje lica s kojima dolazi u kontakt za vreme volontiranja;
5) čuva službenu tajnu i poverljive, lične podatke o korisniku volontiranja;
6) odbije volontiranje koje nije u skladu sa zakonom ili ugovorom o volontiranju.

Član 23.

Volonter nije dužan da volontira u skladu sa uputstvom organizatora volontiranja:

1) ako izvršavanje uputstva može da ugrozi život i zdravlje volontera, korisnika volontiranja ili drugog lica;
2) koje je moralno neprihvatljivo za volontera, korisnika volontiranja ili drugo lice;
3) koje je u suprotnosti sa zakonom ili ugovorom o volontiranju.

Ako izvršavanje uputstva može da prouzrokuje štetu volonteru, korisniku volontiranja ili trećem licu volonter je dužan da na to upozori organizatora volontiranja pismenim putem.

Volonter ne odgovara za prouzrokovanu štetu ako je prethodno pismenim putem upozorio organizatora volontiranja na takvu mogućnost.

Član 24.

Organizator volontiranja je odgovoran za štetu koju volonter prouzrokuje korisniku ili trećem licu u vezi sa vršenjem volonterske usluge ili aktivnosti.

Organizator volontiranja koji je nadoknadio štetu koju je prouzrokovao volonter namerno ili krajnjom nepažnjom, ima pravo da od tog volontera zahteva naknadu plaćenog iznosa.

Volonter je odgovoran za štetu koju vršenjem volonterske usluge ili aktivnosti prouzrokuje organizatoru volontiranja namerno ili krajnjom nepažnjom.

Na utvrđivanje postojanja štete, njenu visinu, okolnosti pod kojima je nastala, odgovornost i način naknade, shodno se primenjuju propisi o radu.

Organizator volontiranja je u obavezi da volonteru naknadi štetu koju pretrpi u vezi sa volontiranjem, osim ako je šteta nastala krajnjom nepažnjom volontera.

3. Obaveze organizatora volontiranja

Član 25.

Organizator volontiranja dužan je da:

1. obezbedi volonteru bezbednost i zdravlje tokom obavljanja volonterskih usluga i aktivnosti, u skladu sa zakonom;
2. izda volonteru potvrdu o obavljenom volontiranju, na njegov zahtev;
3. obezbedi sredstva za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti;
4. obezbedi tajnost ličnih podataka volontera i zaštitu privatnosti;
5. obezbedi druge uslove za volontiranje i prava volontera propisana ovim zakonom i ugovorom o volontiranju.

Potvrda o kratkoročnom volontiranju izdaje se na zahtev volontera danom prestanka volontiranja.

Potvrda o volontiranju iz stava 1. tačka 2) i stava 2. ovog člana, naročito, sadrži: lične podatke o volonteru, korisniku i organizatoru volontiranja, kratak opis volonterskih usluga i aktivnosti, trajanje volontiranja i podatke o osposobljavanju volontera tokom volontiranja.

Organizator volontiranja odgovara za tačnost podataka upisanih u potvrdu o volontiranju.

Potvrda o volontiranju može da se izda u obliku knjižice (volonterska knjižica).

Bližu sadržinu i izgled potvrde o volontiranju propisuje ministar nadležan za poslove rada (u daljem tekstu: ministar).

Član 26.

Organizator volontiranja dužan je da organizuje osposobljavanje volontera za rad sa decom, osobama sa invaliditetom, starim licima, osobama kojima je neophodna pomoć i nega drugog lica, bolesnim osobama ili osobama koje su potpuno ili delimično lišene poslovne sposobnosti, kada je takvo osposobljavanje potrebno za obavljanje volonterskih usluga i aktivnosti.

Član 27.

Organizator volontiranja dužan je da volontera osigura za slučaj povrede i profesionalnog oboljenja tokom volontiranja:

1. ako je tako ugovoreno;
2. kada se radi o dugoročnom volontiranju.

VII. EVIDENCIJA O VOLONTIRANJU

Član 28.

Organizator volontiranja dužan je da vodi evidenciju o volontiranju.

Evidencija o dugoročnom volontiranju sadrži: opis programa volontiranja, odnosno volonterskih usluga i aktivnosti, trajanje volontiranja, odnosno trajanje programa volontiranja, broj volontera angažovanih na programu volontiranja, podatke o korisniku volontiranja, lične podatke o volonteru, podatke o osposobljavanju volontera i druge podatke od značaja za volontiranje.

Evidencija o kratkoročnom volontiranju sadrži: opis programa volontiranja, odnosno volonterskih usluga i aktivnosti, podatke o trajanju programa volontiranja i broju angažovanih volontera.

Evidencija o volontiranju počinje da se vodi danom početka obavljanja volontiranja, a prestaje danom prestanka volontiranja.

Sadržinu i način vođenja evidencije propisuje ministar.

VIII. EVIDENCIJA O ORGANIZATORIMA VOLONTIRANJA

Član 29.

Ministarstvo vodi evidenciju o organizatorima volontiranja.

Organizator volontiranja dužan je da ministarstvu podnese prijavu o organizovanju volontiranja koje se obavlja u skladu sa odredbama ovog zakona.

Prijava se podnosi prilikom prvog organizovanja volontiranja.

Sadržinu prijave i način upisa i brisanja organizatora volontiranja iz evidencije propisuje ministar.

IX. IZVEŠTAJ O VOLONTIRANJU

Član 30.

Organizator volontiranja dužan je da ministarstvu dostavi izveštaj o volontiranju najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Izveštaj o volontiranju sadrži podatke o: organizatoru volontiranja, programu volontiranja, odnosno volonterskim uslugama i aktivnostima, korisniku volontiranja, volonterima i ugovorima o volontiranju.

Bližu sadržinu i način podnošenja izveštaja propisuje ministar.

X. NADZOR

Član 31.

Nadzor nad primenom ovog zakona, drugih propisa o volontiranju i ugovora o volontiranju

vrši inspekcija rada, odnosno upravna inspekcija.

U vršenju inspekcijskog nadzora, inspektor je ovlašćen da rešenjem naloži organizatoru volontiranja da u određenom roku otkloni utvrđene povrede zakona, drugih propisa o volontiranju i ugovora o volontiranju.

Organizator volontiranja dužan je da, najkasnije u roku od 15 dana od dana isteka roka za otklanjanje utvrđene povrede, obavesti inspekciju o izvršenju rešenja.

Inspektor rada, odnosno upravni inspektor podneće zahtev za pokretanje prekršajnog postupka ako nađe da je organizator volontiranja, povredom zakona ili drugih propisa kojima se uređuje volontiranje izvršio prekršaj.

XI. KAZNENE ODREDBE

Član 32.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 dinara kazniće se za prekršaj organizator volontiranja sa svojstvom pravnog lica:

1. ako prekrši načelo zabrane diskriminacije (član 6);
2. ako organizuje volontiranje u cilju sticanja dobiti ili volontiranjem zamenjuje rad (član 8);
3. ako zaključi ugovor o volontiranju sa maloletnim licem suprotno odredbama ovog zakona (član 11);
4. ako zaključi ugovor o volontiranju sa licem iz člana 12. stav 2. ovog zakona;
5. ako ne pribavi saglasnost ministarstva za organizovanje volontiranja u skladu sa odredbama ovog zakona (član 14);
6. ako ne zaključi ugovor o volontiranju sa volonterom u skladu sa odredbama ovog zakona (član 15. stav 3);
7. ako ne pribavi potvrdu od volontera pre zaključenja ugovora o volontiranju u skladu sa odredbama ovog zakona (član 18. stav 2);
8. ako volonteru ne izda potvrdu o volontiranju ili u potvrdu upiše netačne podatke (član 25);
9. ako ne vodi evidenciju o volontiranju u skladu sa ovim zakonom (član 28);
10. ako ne prijavi organizovanje volontiranja u skladu sa ovim zakonom (član 29);
11. ako ne dostavi izveštaj ministarstvu u skladu sa ovim zakonom (član 30);
12. ako ne postupi po rešenju inspektora rada, odnosno upravnog inspektora u skladu sa ovim zakonom (član 31).

Ako je prekršajem iz stava 1. tačka 2) ovog člana pribavljena imovinska korist, korist će se oduzeti.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu i odgovorno lice u državnom organu, organu teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

Propisi za izvršenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 34.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se po isteku roka od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.